

Service de lutte contre la pauvreté,
la précarité et l'exclusion sociale

Steunpunt tot bestrijding van armoede,
bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting

Dienst zur Bekämpfung von Armut, prekären
Lebensumständen und sozialer Ausgrenzung

Digitale ongelijkheden

Waarom naar het Europees Comité voor Sociale
Rechten gaan ?

Brussel - 10 oktober 2024

1. Uitgangspunt van het project

De problematiek van de “digitale kloof” groeit al jaren in België en elders. Vandaag is de kwestie een sociale uitdaging geworden als gevolg van de versnelde digitalisering van publieke en private diensten. Het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting en Unia houden zich al enkele jaren bezig met dit probleem. Maar ze zijn verre van alleen. Al jaren waarschuwen verschillende verenigingen en academici voor de risico's die deze technologische veranderingen met zich meebrengen voor veel burgers, waaronder degenen in de meest precare situaties.

In 2022 nam de vereniging Lire et Ecrire, die actief is in het domein van alfabetisering, contact op met Unia met de vraag om de kwestie van de digitale kloof te analyseren vanuit het oogpunt van de antidiscriminatiewetgeving. Ze stelden deze vraag in het kader van hun campagne “Les oubliés du numérique”, waarin de organisatie erop wees dat analfabeten en laaggeletterden de toegang tot diensten van openbaar en algemeen belang werd ontzegd als gevolg van de digitalisering.

In 2023 werd een advies¹ opgesteld met de hulp van het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting, dat al over expertise op dit gebied beschikte. Het advies concludeert dat digitale ongelijkheden aanleiding geven tot meerdere situaties van indirecte discriminatie. Er is sprake van indirecte discriminatie wanneer een ogenschijnlijk neutrale bepaling, maatstaf of handelwijze personen met een van de beschermde criteria in vergelijking met andere personen bijzonder kan benadelen en dit onderscheid niet kan worden gerechtvaardigd. Hoewel iedereen op een dag met de digitale kloof te maken kan krijgen, lopen bepaalde groepen (oudere personen, personen met een handicap, personen in een sociaaleconomisch precare situatie, analfabeten of laaggeletterden, enz.) duidelijk meer kans om het slachtoffer te worden van de perverse effecten van de wijdverspreide digitalisering van diensten.

Gewapend met deze vaststellingen en vanuit het besef dat dit de komende jaren een centrale kwestie is op het vlak van toegang tot fundamentele rechten, hebben Unia en het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting, samen met de verenigingen Lire et Ecrire en Ligue des droits humains, besloten om een gezamenlijke klacht in te dienen bij het Europees Comité voor Sociale Rechten. Het doel is om België te laten veroordelen omdat het geen rekening houdt met de obstakels die bepaalde kwetsbare groepen ervaren bij de toegang tot fundamentele rechten, obstakels die worden veroorzaakt of versterkt door de digitalisering van diensten.

¹ Unia en Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting (2023). [Advies over de impact van de digitalisering van \(overheids- of particuliere\) diensten.](#)

2. Waarom wij het nodig vinden om de zaak voor te leggen aan het Europees Comité voor Sociale Rechten

De problemen in verband met de digitalisering van onze samenleving treffen alle sectoren, zowel de openbare als de private. De trend is de afgelopen jaren natuurlijk versneld als gevolg van Covid-19, maar ook door de digitale strategieën die door de Europese Unie worden gestimuleerd. Het blijft vandaag moeilijk om te meten welke reële impact deze veranderingen zullen hebben op de burgers, en in het bijzonder op degenen in de meest precaire situaties, maar de vastgestelde effecten zijn nu al bijzonder zorgwekkend. Er bestaat een groot risico dat een deel van de bevolking geleidelijk hun houvast verliest en wordt uitgesloten van hele delen van onze samenleving, waaronder de meest essentiële diensten.

Het lijkt vandaag onmogelijk om dit probleem geval per geval aan te pakken. De betrokken sectoren en actoren en de geïdentificeerde problemen zijn te talrijk en gevarieerd.

Unia komt momenteel tussenbeide in individuele gevallen, in het domein van onderwijs, mobiliteit, gezondheidszorg, redelijke aanpassingen, enz. Maar enkel een top-down structurele aanpak, gericht op het invoeren van een strikt kader en gedeelde normen die bindend zijn voor alle actoren die beroep doen op digitale middelen, lijkt de huidige chaotische situatie te kunnen veranderen.

Hoewel de beslissingen van het Europees Comité voor Sociale Rechten niet bindend zijn (in de zin dat niet-naleving ervan door staten zou leiden tot een financiële sanctie of een andere vorm van genoegdoening), vestigen ze niettemin de aandacht op belangrijke maatschappelijke problemen en verplichten ze veroordeelde staten om structurele maatregelen te nemen om een einde te maken aan de vastgestelde schendingen van grondrechten. De beslissingen van het Comité kunnen vervolgens worden gebruikt in relevante rechtszaken voor nationale rechtbanken in België of elders, om effectieve genoegdoening te verkrijgen of om een staat te verplichten (op straffe van een boete) wetgeving in te voeren die in overeenstemming is met de grondrechten.

3. Het Europees Comité voor Sociale Rechten²

3.1 Wat is het?

Het [Europees Comité voor Sociale Rechten](#) is het controleorgaan van het Europees Sociaal Handvest. Het bestaat uit 15 onafhankelijke en onpartijdige leden die door het Comité van Ministers van de Raad van Europa worden verkozen voor een periode van zes jaar (eenmalig verlengbaar).

² Hierna ook wel het ECSR of het Comité genoemd.

3.2 Wat is de rol van het Comité?

Het Europees Comité voor Sociale Rechten oordeelt over de naleving door de staten die partij zijn van de sociale grondrechten verankerd in het Handvest, en maakt daarbij gebruik van twee complementaire mechanismen :

- Via collectieve klachten die worden ingediend door sociale partners en niet-gouvernementele organisaties (>collectieve klachtenprocedure).
- Via nationale rapporten opgesteld door de staten die partij zijn (>rapportageprocedure).

Staten die partij zijn, zijn verplicht om samen te werken met het Comité en diens jurisprudentie te respecteren (dit gaat zowel over “beslissingen” over collectieve klachten als over “conclusies” op basis van nationale rapporten). Als staten die partij zijn de beslissingen en conclusies van het Comité negeren of geen rekening ermee houden, zou dat neerkomen op het niet te goeder trouw handelen bij het nakomen van hun verplichtingen op basis van het Handvest.

De collectieve klachtenprocedure is een systeem van mensenrechtenbescherming voor sociale en economische rechten, dat de gerechtelijke bescherming aanvult die wordt voorzien door het [Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens](#) voor burgerlijke en politieke rechten. Vanwege hun collectieve karakter moeten klachten betrekking hebben op algemene vragen over de niet-overeenstemming van het recht of de praktijk van een staat met een of meer bepalingen van het Handvest.

3.3 Wat is de collectieve klachtenprocedure ?

3.3.1 Een klacht indienen

Niet iedereen kan zomaar een klacht indienen bij het Comité. Er is een lijst van federaties (sociale partners en niet-gouvernementele organisaties) die kandidaat zijn om over deze bevoegdheid te beschikken. Het mandaat is hernieuwbaar.

In dit geval (voor de problematiek van digitalisering) hebben we verschillende federaties geïdentificeerd die, op grond van hun missies en de doelgroepen die ze vertegenwoordigen, onze zaak zouden kunnen voorleggen aan het Comité.

De FIDH (Internationale federatie voor de mensenrechten) heeft al toegezegd om de klacht in te dienen, op voorwaarde dat ze het eens is met de argumenten die naar voren worden gebracht.

We hebben andere federaties gevraagd om de klacht te steunen en zijn al in gesprek met een aantal van hen.

Uiteindelijk wordt de klacht ondertekend en ingediend door de internationale federaties, maar ondersteund door spelers uit het maatschappelijk middenveld, wiens namen in de klacht vermeld staan.

3.3.2 Ontvankelijkheid

De staat waartegen de klacht is gericht, kan schriftelijke opmerkingen indienen over de ontvankelijkheid van de klacht. In dat geval kan/kunnen de organisatie(s) die de klacht heeft/hebben ingediend hierop antwoorden, waarbij de staat het laatste woord heeft.

Het Comité onderzoekt of de klacht ontvankelijk is, dat wil zeggen: of de federatie(s) die de klacht heeft/hebben ingediend hiervoor bevoegd is/zijn, en of de klacht niet duidelijk ongegrond is.

Op dit moment worden 38 procedures onderzocht door het Comité. Dit betekent dat onze aanpak tijd in beslag zal nemen (3 tot 4 jaar).

Ter informatie, momenteel lopen er 4 klachten die specifiek België betreffen.

3.3.3 Tussenkomen van derden

Eenmaal een klacht ontvankelijk wordt verklaard, kunnen vrijwillige tussenkomen van derden worden geïntroduceerd.

De procedure voor tussenkomen van derden biedt “*een persoon of instantie die geen partij is in een gerechtelijke procedure, de mogelijkheid om informatie te verschaffen die de rechtbank, in dit geval de leden van het Comité, kan informeren over feitelijke of juridische kwesties*”, en helpt om het Comité in de best mogelijke positie te brengen om over een kwestie te beslissen.

Het gaat met name over nationale mensenrechteninstellingen, die in dit verband adviezen kunnen aanleveren.

Het Comité kan ook elke organisatie, instelling of persoon uitnodigen om een advies in te dienen. Unia en het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting zijn van plan tussen te komen als derde in de procedure in kwestie.

3.3.4 Debat ten gronde

Als de klacht ontvankelijk wordt verklaard, beschikt de staat over een termijn³ om opmerkingen te formuleren.

De organisatie die de klacht heeft ingediend, kan vervolgens een antwoord opstellen. De staat kan hierop antwoorden en heeft dus het laatste woord.

Het ECSR kan ook besluiten een hoorzitting te houden.

³ Deze periode is vastgesteld op **zes weken** vanaf de datum waarop de klacht bij de staat is ingediend. Tijdens deze periode moet de staat **schriftelijke opmerkingen** indienen als antwoord op de beweringen in de klacht.

3.3.5 Besluit

Vervolgens worden de motiveringen van de klacht onderzocht en neemt het ECSR een beslissing over de gegrondheid. In deze beslissing wordt vastgesteld of de wetgeving en/of praktijken van een staat al dan niet in overeenstemming zijn met een of meer bepalingen van het Handvest. De beslissing wordt door het ECSR bezorgd aan de partijen en, voor follow-up, aan het Comité van Ministers van de Raad van Europa.

3.3.6 Follow-up in geval van een gunstige beslissing

In geval van schending van een of meer bepalingen van het Handvest wordt de staat tegen wie de klacht is ingediend, verzocht het Comité van Ministers van de Raad van Europa in kennis te stellen van de maatregelen die zijn genomen of voorzien om de situatie in overeenstemming te brengen met het Handvest. Dit is vergelijkbaar met de follow-up van uitspraken van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens.

Het Comité van Ministers neemt een *aanbeveling* gericht aan de betrokken staat aan (essentieel omdat dit helpt om de beslissingen van het ECSR operationeel te maken).

Ongeveer twee jaar na de aanbeveling van het Comité van Ministers moeten de staten een eenmalig verslag indienen over de follow-up.

Afhankelijk van de beoordeling kan het Comité van Ministers :

- de zaak afsluiten ;
- de aanbeveling vernieuwen ;
- de zaak terugverwijzen naar het ECSR voor nieuw overleg.

3.3.7 Artikelen van het Europees Sociaal Handvest die gebruikt kunnen worden in het kader van deze actie

Het niet rekening houden met kwetsbaarheden bij de digitalisering van essentiële openbare en particuliere diensten lijkt te leiden tot schendingen van fundamentele sociale rechten die discriminerend zijn, en in strijd met het Europees Sociaal Handvest. Om de collectieve klacht in te dienen, willen we ons baseren op bepaalde artikelen van het Europees Sociaal Handvest en voor elk artikel een argument ontwikkelen dat zowel gebaseerd is op jurisprudentie als op getuigenissen of informatie die we hebben kunnen verzamelen.

Sommige artikelen zullen sowieso gebruikt worden, terwijl andere zullen afhangen van de feedback en getuigenissen die we vanuit het veld kunnen verkrijgen.

We hebben de volgende potentiële artikelen geïdentificeerd :

- art. 1 en 20 (recht op arbeid + gelijke kansen) ;
- art. 12, 13 en 14 (recht op sociale zekerheid, op sociale en geneeskundige bijstand, en op sociale diensten) ;
- art. 15 (recht op autonomie voor personen met een handicap) ;

- art. 17 (recht op onderwijs voor kinderen), art. 23 (recht van ouderen op sociale bescherming) ;
- art. 30 (recht op bescherming tegen armoede en sociale uitsluiting) ;
- art. 31 (recht op huisvesting)⁴.

Al deze artikelen worden gecombineerd met artikel E van het Handvest (non-discriminatie).

Volgens ons zal ons werk zich richten op twee zaken :

- 1) Analyse van de beslissingen van het ECSR over elk van deze artikelen en nagaan of het zich al heeft uitgesproken over punten die betrekking hebben op de digitalisering van de samenleving of op discriminatie ;
- 2) Voor elk van deze artikelen getuigenissen, contextuele elementen of bewijzen verzamelen die aantonen dat België het Handvest niet naleeft.

Bij gebrek aan dergelijke elementen zullen we niet kunnen beweren dat een bepaald artikel werd geschonden.

3.3.8 Is er een conflict tussen de vordering tot nietigverklaring van de ordonnantie “Digitaal Brussel” en de vordering voor het ECSR ?

Men kan zich afvragen of onze klacht niet overbodig is ten opzichte van het beroep bij het Grondwettelijk Hof tegen de ordonnantie “Digitaal Brussel”, en of dit problematisch zou kunnen zijn.

Dit is niet het geval :

- Een klacht kan ontvankelijk worden verklaard, zelfs als een gelijkaardige zaak al aan een andere nationale of internationale instantie is voorgelegd. Het feit dat de inhoud van een klacht bijvoorbeeld is onderzocht in het kader van de toezichtprocedure van het Handvest op basis van regeringsrapporten is op zichzelf geen belemmering voor de ontvankelijkheid van de klacht.
- Daarnaast, omdat de twee procedures niet gericht zijn op hetzelfde grondgebied of dezelfde diensten. De ordonnantie “Digitaal Brussel” is de eerste Belgische en Europese tekst die de digitalisering van overheidsdiensten voor 100% doorvoert zonder rekening te houden met voldoende alternatieven voor kwetsbare doelgroepen. Deze tekst moet worden aangevochten. In het kader van de procedure bij het ECSR zal de discussie gaan over het volledige Belgische beleid waarbij geen rekening gehouden wordt met deze kwetsbaarheden, zowel in de private als in de publieke sector.
- Tot slot, omdat een beslissing voor het ECSR de ordonnantie “Digitaal Brussel” niet nietig zou verklaren. En andersom, omdat een mogelijke nietigverklaring van de problematische artikelen van de ordonnantie België niet zou verplichten om een globaal kader op te zetten om de problematische gevolgen van de digitalisering aan te pakken.

⁴ We wijzen erop dat België dit artikel niet geratificeerd heeft.

4. Tijdschema van het project

Wat het tijdschema van het project betreft, zien we het als volgt :

- **31 december 2024:** deadline voor de overdracht van getuigenissen en bijdragen door instellingen en partners uit het maatschappelijk middenveld.
- **1 april 2025:** overdracht van de conclusies van het dossier, dat ter info aan de partners zal worden voorgelegd.
- **2 mei 2025:** definitieve validering van het dossier.
- **Begin juli 2025:** indiening van het dossier bij het ECSR.
- **Oktober-november 2025:** ontvangst van de beslissing over de ontvankelijkheid van de aanvraag.
- **Midden 2029:** ontvangst van de beslissing.

5. Wat hebben we nodig en hoe kunnen jullie bijdragen aan het project ?

5.1 Verklaringen en getuigenissen

Als jullie willen deelnemen aan het project voor de collectieve klacht, denken wij dat jullie, als federaties en verenigingen die rechtstreeks in contact staan met de realiteit en de moeilijkheden waarmee veel burgers worden geconfronteerd, in een positie zijn om getuigenissen en problematische situaties in verband met digitale ongelijkheden te verzamelen en aan ons te melden.

Als verenigingen die in contact staan met burgers in situaties van digitale kwetsbaarheid

In dit geval denken we aan twee soorten getuigenissen :

1. Getuigenis als maatschappelijk werker: over de impact van digitalisering op de toegang van gebruikers tot rechten, maar ook op het welzijn op het werk, in die zin dat digitalisering leidt tot een administratieve overbelasting voor de sociaal werker en een verandering in de dagelijkse aard van het werk (bv. veel tijd moeten spenderen aan het begeleiden van gebruikers door gedigitaliseerde procedures om een recht te activeren).
2. Getuigenis als middenveldorganisatie: over de impact van digitalisering op zowel de toegang tot rechten voor de gebruikers die zich tot de organisatie wensen, maar ook op het welzijn op het werk, in die zin dat dit leidt tot een administratieve overbelasting voor de werknemers van de organisatie.

Als individu/gebruiker in een situatie van digitale kwetsbaarheid

Wij geloven dat de ervaringen van mensen belangrijk zijn om aan te tonen welke moeilijkheden zij dagelijks ondervinden bij het uitoefenen van hun rechten, als gevolg van de digitalisering van diensten.

Hieronder vinden jullie modellen voor getuigenissen.

5.2 Jullie deelname aan de collectieve klacht

Als vereniging zal jullie ook gevraagd worden om de collectieve klacht te ondersteunen door jullie naam eraan toe te voegen. Dit toont aan het ECSR dat de internationale federaties die deze klacht zullen indienen, ondersteund worden door het Belgische middenveld. Dit is geen verplichting.

We zullen jullie ook het ontwerp van klacht toesturen en jullie voorstellen om het te herlezen en opmerkingen door te geven, zodat het ieders ervaringen weerspiegelt.

Tot slot zal jullie geen enkele financiële bijdrage gevraagd worden, aangezien Unia besloten heeft om dit initiatief volledig te ondersteunen.

5.3 Contactpersonen

Voor Unia

Sébastien François (FR): +32 (0)2 212 30 31 / sebastien.francois@unia.be

Olivier Clauw (NL): +32 (0)2 212 30 51 / olivier.clauw@unia.be

Voor het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting

Veerle Stroobants (NL): +32 (0)2 212 31 62 / veerle.stroobants@cntr.be

Mélanie Joseph (FR): + 32 (0)2 212 30 36 / melanie.joseph@cntr.be

BIJLAGE 1: Modellen voor getuigenissen

Getuigenis Verenigingen/organisaties

!Te bezorgen aan Camille Chiavetta (camille.chiavetta@unia.be) uiterlijk op 31 mars 2025!

Gegevens

Naam van de organisatie :

Werkgebied van uw organisatie :

Maatschappelijke zetel :

Vertegenwoordiger (persoon die dit formulier invult) :

Telefoonnummer :

E-mailadres contactpersoon :

Ervaring

Welke doelgroepen begeleiden jullie ?

Behoort jullie doelpubliek tot een categorie van personen die gekenmerkt worden door een of meer van onderstaande beschermde criteria ? Zo ja, dan kan jullie getuigenis benadrukken hoe het behoren tot deze groep jullie doelpubliek kwetsbaarder maakt voor de digitalisering en de niet-toegang tot rechten die dit met zich mee kan brengen.

Raciale criteria

Sociale afkomst of toestand

Handicap

Gezondheidstoestand

Leeftijd

Vermogen (financieel)

Gezinssamenstelling /
gezinsverantwoordelijkheden

Burgerlijke staat

Overtuiging (filosofische, politieke,
religieuze of syndicale)

Seksuele oriëntatie

Fysieke of genetische eigenschap

Geboorte

Gender

Andere, specificeer :

Gelieve hieronder de situaties en moeilijkheden te beschrijven die u hebt waargenomen met betrekking tot digitale ongelijkheden. Dit kan gaan over uw organisatie en haar missies of over de gebruikers waarmee u in contact staat in het kader van deze missies.

Ik ben me ervan bewust dat deze getuigenis zal worden gebruikt in het kader van de procedure voor het Europees Comité voor Sociale Rechten om te protesteren tegen het feit dat er geen rekening wordt gehouden met de hindernissen die bepaalde kwetsbare bevolkingsgroepen ervaren omwille van het digitaliseringsproces van de openbare en private diensten in België.

Opgesteld te op

Handtekening/stempel van de organisatie

Getuigenis

Maatschappelijk werkers

!Te bezorgen aan Camille Chiavetta (camille.chiavetta@unia.be) uiterlijk op 31 december 2024!

Gegevens

Ik ben :

Ik wens anoniem te blijven : JA / NEE

Vereniging/organisatie:

Als u niet anoniem wenst te blijven, gelieve dan de volgende informatie in te vullen en een kopie van uw identiteitskaart bij te voegen :

Achternaam :

Voornaam :

Geboortedatum :

Telefoonnummer :

E-mailadres contactpersoon :

Ervaring

Welke doelgroepen begeleidt u ?

Behoort uw doelpubliek tot een categorie van personen die gekenmerkt worden door een of meer van onderstaande beschermde criteria ? Zo ja, dan kan uw getuigenis benadrukken hoe het behoren tot deze groep uw doelpubliek kwetsbaarder maakt voor de digitalisering en de niet-toegang tot rechten die dit met zich mee kan brengen.

Raciale criteria

Sociale afkomst of toestand

Handicap

Gezondheidstoestand

Leeftijd

Vermogen (financieel)

Gezinssamenstelling /
gezinsverantwoordelijkheden

Burgerlijke staat

Overtuiging (filosofische, politieke,
religieuze of syndicale)

Seksuele oriëntatie

Fysieke of genetische eigenschap

Geboorte

Gender

Andere, specificeer:

Gelieve hieronder te beschrijven wat de negatieve invloed van de digitalisering is op uw werk, op het werk dat u met uw gebruikers doet / op uw dagelijks leven.

Ik ben me ervan bewust dat deze getuigenis zal worden gebruikt in het kader van de procedure voor het Europees Comité voor Sociale Rechten om te protesteren tegen het feit dat er geen rekening wordt gehouden met de hindernissen die bepaalde kwetsbare bevolkingsgroepen ervaren omwille van het digitaliseringsproces van de openbare en private diensten in België.

Opgesteld te op

Handtekening

Getuigenis

Gebruikers

!Te bezorgen aan Camille Chiavetta (camille.chiavetta@unia.be) uiterlijk op 31 december 2024!

Gegevens

Ik wens anoniem te blijven : JA / NEE

Als u niet anoniem wenst te blijven, gelieve dan de volgende informatie in te vullen en een kopie van uw identiteitskaart bij te voegen :

Achternaam :

Voornaam :

Geboortedatum :

Adres :

Telefoonnummer :

Wie bent u?

Gelieve ons wat meer over uzelf te vertellen (uw dagelijks leven, of u werkt, of u kinderen heeft, in welk type woning u woont, of u een handicap heeft, welke eventuele moeilijkheden u in uw leven ondervindt) :

Vertel ons over de moeilijkheden die u ondervindt bij de verschillende procedures die digitale middelen vereisen.

Het is steeds vaker nodig om toegang tot het internet, een computer, een smartphone en een bankkaart te hebben, om allerlei dagelijkse taken uit te voeren (bij de gemeente, op school, bij de bank, om de trein te nemen, enz.). **Ondervindt u problemen ?** Vertel ons erover.

Ik ben me ervan bewust dat deze getuigenis zal worden gebruikt in het kader van de procedure voor het Europees Comité voor Sociale Rechten om te protesteren tegen het feit dat er geen rekening wordt gehouden met de hindernissen die bepaalde kwetsbare bevolkingsgroepen ervaren omwille van het digitaliseringsproces van de openbare en private diensten in België.

Opgesteld te op

Handtekening

BIJLAGE 2 : Over de verschillende initiatiefnemers van het project

PROJECTDRAGERS

1. Unia

Unia werd opgericht in 1993 en is een onafhankelijke openbare instelling die discriminatie bestrijdt en gelijkheid verdedigt in België. Unia verdedigt de gelijke en inclusieve participatie van iedereen in alle domeinen van de samenleving en waakt over het respect voor de mensenrechten in België. Haar opdracht is vastgelegd in een samenwerkingsakkoord tussen de federale staat, de gewesten en de gemeenschappen. Unia is ook het onafhankelijk mechanisme dat instaat voor het promoten, beschermen en opvolgen van de implementatie van het VN-Verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap. Unia is bovendien internationaal erkend als een mensenrechteninstelling (NHRI met B-status). In die hoedanigheid verdedigt Unia de mensenrechten in al haar missies en draagt zo bij tot de reputatie van België op het vlak van de mensenrechten. Unia heeft haar strategisch plan voor 2023-2027 opgesteld met als hoofddoel in verbinding te staan met een wereld in verandering. Van de 5 voorgestelde strategische assen is de tweede rechtstreeks verbonden met digitale ongelijkheden, wat heeft geleid tot de oprichting van een transversale werkgroep die specifiek aan deze kwestie is gewijd.

2. Het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting

Het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting is een interfederale en onafhankelijke publieke instelling die in 1998 werd opgericht via een samenwerkingsakkoord tussen de federale staat, de gemeenschappen en de gewesten. Het heeft als opdracht om de effectiviteit te evalueren van de uitoefening van grondrechten in situaties van armoede en bestaansonzekerheid. Daartoe organiseert het onder meer diepgaand en structureel overleg met personen die in armoede leven, hun verenigingen en netwerken, en diverse andere stakeholders. Deze overlegprocessen vormen de basis voor de tweejaarlijkse Verslagen van het Steunpunt, en voor aanbevelingen en adviezen aan de verschillende regeringen en parlementen. De problematiek van digitale ongelijkheden – en de impact ervan in situaties van armoede en bestaansonzekerheid – werd in verschillende tweejaarlijkse Verslagen behandeld, waaronder in het laatste tweejaarlijkse Verslag 2022-2023 “De financiële dimensie van armoede” (hoofdstuk V). In dit kader is het Steunpunt dan ook betrokken in de huidige collectieve klachtenprocedure bij het Europees Comité van Sociale Rechten.

PROJECTPARTNERS

3. Lire et Ecrire

Lire et Ecrire werd in 1983 opgericht door de christelijke en socialistische arbeidersbewegingen. Lire et Écrire is een beweging voor levenslang leren, waarvan de structuur bestaat uit 9 regionale afdelingen verspreid over de Franse Gemeenschap en 3 coördinerende werkingen: één voor Wallonië, één voor Brussel en één voor de Gemeenschap.

Lire et Écrire ontwikkelt initiatieven voor alfabetisering, verwelkomt en begeleidt het doelpubliek, verzorgt vorming van professionelen en vrijwilligers in de sector van alfabetisering, ontwerpt en verspreidt pedagogisch materiaal, voert campagne, sensibiliseert omtrent het beter rekening houden met analfabetisme, en doet aan onderzoek en regionale en lokale ontwikkeling.

Voor onze organisatie is het recht op alfabetisering een fundamenteel mensenrecht in elke democratische samenleving.

De pedagogische benadering van Lire et Écrire is die van de ‘populaire geletterdheid’, d.w.z. geletterdheid die van het leren van de taal, lezen, schrijven, rekenen, ... een middel maakt om zich sociaal uit te drukken, om zich uit te spreken, om macht te verwerven over het eigen leven, de eigen gemeenschap en de eigen omgeving. In 2022 nam Lire et Écrire, in het kader van haar campagne *Les oubliés du numérique*, contact op met Unia naar aanleiding van terugkerende waarnemingen in hun werkveld, waarbij analfabeten en laaggeletterden de toegang tot diensten van openbaar en algemeen belang wordt ontzegd als gevolg van de digitalisering.

4. Ligue des droits humains

De Ligue des droits humains strijdt, volledig onafhankelijk van de politieke macht, tegen schendingen van de grondrechten in België. Ze biedt tegenwicht door overheden en burgers te informeren over inbreuken op de grondrechten in Franstalig België. De Ligue des droits humains promoot de principes van gelijkheid, vrijheid en solidariteit, alsook de fundamentele rechten van alle personen, volwassenen en kinderen, in België. Ze verdedigt actief de toegang voor iedereen tot een rechtvaardige justitie, tot onderwijs, tot werk en tot een waardig leven. De Ligue is erkend als vereniging voor levenslang leren en sensibiliseert als dusdanig het grote publiek omtrent de uitdagingen waarmee de samenleving geconfronteerd wordt op vlak van mensenrechten, met het oog op emancipatie. Het doel van de Ligue is om iedereen de middelen te geven om kritische en verantwoordelijke burgers te worden. Deze doelstellingen worden bereikt door middel van acties (demonstraties, juridische actie, etc.), activiteiten (conferenties, debatten, trainingen, evenementen, etc.) en de ontwikkeling van sensibiliseringsmateriaal over mensenrechten. Aangezien de Ligue des droits humains al zaken heeft voorgelegd aan het Comité voor Sociale Rechten en gevoelig is voor de kwestie van digitale ongelijkheden, besloot ze zich bij dit project aan te sluiten en haar overkoepelende organisatie, de Internationale Federatie voor de Mensenrechten, te mobiliseren.